

Sydvestjyske Museer

Formidlingsstrategi 2015-2020

Vedtaget af bestyrelsen den 16. juni 2015

Baggrund

Mission

Sydvestjyske Museer

- bevarer og tilgængeliggør kulturarven,
 - skaber viden, oplevelser og stof til eftertanke,
 - bidrager til lokal og bæredygtig udvikling
- med udgangspunkt i Sydvestjylland.

Vores motto er: Sydvestjyske Museer – Levende viden

Formidlingsopgaven og strategiens område

Sydvestjyske Museers formidlingsopgave består i at omsætte museets arkæologiske og historiske viden til kvalitetsfyldte og vedkommende fortællinger, der når ud til så mange som muligt ved at benytte de medier, som rammer målgruppen bedst.

Museets formidlingsstrategi tager afsæt i denne definition. Hertil kommer både markedsførings- og kommunikationsopgaven, som er beskrevet med egne strategier, ligesom forskningsformidling i klassisk forstand er beskrevet i forskningsstrategien.

Formidlingsenheden og formidling i forskningsstrategien

Sydvestjyske Museer prioriterer at have en selvstændig formidlingsenhed, hvis medarbejdere har fokus på netop denne opgave. Formidlingsenheden løser formidlingsopgaverne på museets to hovedudstillingssteder og bidrager med ½ fuldtidsstilling til partnerskabet ”Skoletjenesten på Quedens Gaard i Ribe” mellem Sydvestjyske Museer og Myrthue (Esbjerg kommunes kommunale skoletjeneste).

Formidlingsenhedens medarbejdere holder sig fagligt opdaterede gennem relevante kurser o. lign., og det tilstræbes, at alle medarbejdere deltager på mindst et seminar årligt.

Sydvestjyske Museers samlede formidlingsopgave løses imidlertid ikke af Formidlingsenheden alene, men derimod gennem alle faggrupperes engagement i opgaven. Nærværende Formidlingsstrategi er derfor hele Sydvestjyske Museers strategi.

Museets forskningsstrategi indeholder dertil punktet ”Kulturarvsformidling og – ledelse”.

Hovedudstillingsstedernes profil

Sydvestjyske Museers to hovedudstillingssteder Museet Ribes Vikinger og Esbjerg Museum har hver deres profil, der stiller forskellige krav til formidlingen på de to steder.

Museet Ribes Vikinger er primært en turistattraktion, hvilket stiller høje krav til rammerne om formidlingen og til formalia som flersproget formidling. Esbjerg Museum er i højere grad et lokalt museum med potentielt stor borgerbevågenhed, hvor der er bredere rammer for at eksperimentere med borgerinddragelse og andre formidlingsformer.

Formidlingsfaglighed: Viden, form og målgruppe

Sydvestjyske Museers formidlingsfaglighed består i at kunne kombinere museets arkæologiske- og historiske viden med en form, som kommer en given målgruppe i møde.

Formidlingen former konkret arkæologisk - eller historiske viden til en fortælling ved brug af et eller flere medier, hvor et medie kan være en udstilling, et læringstilbud, et foredrag eller en deltagerinvolverende aktivitet på en borgerdag. Pejlemærket for fortællingen er altid målgruppen.

Museets nuværende fortælleformer – vores medier

Sydvestjyske Museer håndterer en lang række medier, som hver især rammer forskellige målgrupper:

- Udstillinger på Museet Ribes Vikinger, Esbjerg Museum, Ribe Domkirkemuseum, Esbjerg Vandtårn, Det gamle Rådhus i Ribe
- Særudstillinger på Museet Ribes Vikinger og Esbjerg Museum
- Det levende ord: Omvisninger og bemandede undervisningsaktiviteter på udstillingsstederne og samt vandringer i by og lokalområde
- Historiske værksteder og læseteatertilbud på Skoletjenesten på Quedens Gaard
- Læringstilbud og undervisningsinspiration til brug på udstillingsstederne
- Aktiviteter på udstillingsstederne til børn med deres voksne i ferierne
- Enkeltstående kulturelle arrangementer på udstillingsstederne og på adresser i Esbjerg Kommune, fx Kulturnat
- Åbne udgravninger
- Foredrag holdt af museets medarbejdere men også af eksterne, som trækkes ind via museumsforeningerne, der fungerer som en meget værdifuld samarbejdspartner
- Populærvideenskabelige artikler i fx museets årsskrift "Levende Viden"
- Digitalt: Hjemmesider, Facebook og Arkæologiblog
- Bidrag til Esbjerg Kommunes kulturarvsformidling i landskabet

Fokusområder for formidlingsarbejdet 2015-2020

Fra Vision 2020: "I vores mission fastslår vi, at vi skaber viden, oplevelser og stof til eftertanke. Det er derfor et mål i sig selv, at vi får så mange som muligt til at stifte bekendtskab med den sydvestjyske kulturarv gennem vore mange forskellige udstillingssteder.

Med realiseringen af alle udbygnings- og moderniseringsplaner vil vi i 2020 kunne tredoble besøgstallet fra de nuværende 70.000.

Gennem vore mange formidlingsaktiviteter, stærk forskning, mange udviklingsprojekter og mange besøgende vil vi i 2020 være en vigtig kultur- og oplevelsesøkonomisk institution i det sydvestjyske område. Som kulturinstitution vil vi til stadighed lægge vægt på, at kulturarvsformidlingen bidrager til at skabe læring og eftertanke.

Med afsæt i Sydvestjyske Museers ønske om at øge sine besøgstal på de eksisterende udstillingssteder vil aktiviteter på udstillingsstederne blive prioriteret frem for formidling uden for museets adresser såfremt en prioritering er nødvendig.

1. Styrkelse af forbindelsen mellem forskning og formidling
2. Styrkelse af Sydvestjyske Museers tilstedeværelse på internettet og den eksterne kommunikation
3. Styrkelse af ”Det levende ord”
4. Fortsat udvikling af museets tilbud til uddannelsesinstitutioner og daginstitutionsområdet
5. Fortsat udvikling af museets arbejde med inklusion og evne til at inddrage borgere og eksterne samarbejdspartnere i formidlingsprojekter
6. Fortsat styrkelse af samarbejdet med ikke statsanerkendte museer i Esbjerg- og Fanø kommuner
7. Nyindretning af udstillingsbygninger: Ribe
8. Nyindretning af udstillingsbygninger: Esbjerg

Ad 1. Styrkelse af forbindelsen mellem forskning og formidling

Sydvestjyske Museers formidling skal tage afsæt i den viden museets ligger inde med og i den forskning museets arkæologi- og historiefaglige enheder producerer.

Vi vil derfor arbejde med udviklingen af værktøjer som kan optimere samarbejdet mellem Formidlingsenheden og de tre øvrige faglige enheder. Det indebærer allokering af ressourcer til frikøb, indtænkning af formidlingspotentiale tidligt i forskningsprojekter samt optimering af vidensudvekslingen mellem enhederne.

Ad 2. Styrkelse af Sydvestjyske Museers tilstedeværelse på internettet

En stor del af Sydvestjyske Museers viden egner sig til at blive formidlet via internettet.

Fremadrettet vil vi derfor sikre, at de mange forskellige muligheder for formidling på eksisterende portaler indtænkes og udnyttes i museets formidlingsaktiviteter, så vi udnytter den potentielle synergieffekt, som kan ligge mellem fx en udstilling og Historisk Atlas og geocaching.

Ad 3. Styrkelse af ”Det levende ord”

Med afsæt i det velfungerende guidekorps, der er opbygget på Museet Ribes vikinger, skal der arbejdes målrettet med rekruttering og uddannelse af guider, som kan varetage bemandet formidling på - eller med udgangspunkt fra udstillingsstederne.

Ad 4. Fortsat udvikling af museets tilbud til uddannelsesinstitutioner og daginstitutionsområdet med udgangspunkt i udstillingsstederne

Sydvestjyske Museer er som partner for Myrthue om både Skoletjenesten på Quedens Gaard i Ribe og Læringscenter for Holocaust og Folkedrab på Esbjerg Museum og som partner i det fælles projekt om udvikling af Esehaven i Esbjerg midtby til et lærings- og kulturcentrum, en væsentlig spiller på læringsområdet i Esbjerg Kommune. Den position skal vi fastholde gennem stadig udvikling af nye tilbud og inddragelse af nye samarbejdspartnere, fx via indgåelse af partnerskabsaftaler med de lokale skoledistrikter.

Vi vil derudover udvikle læringstilbud til alle aldersgrupper fra de ældste børnehavebørn til ungdomsuddannelserne på både Museet Ribes Vikinger og Esbjerg Museum og have fokus på inddragelse af specialklasserækkerne.

Ad 5. Fortsat udvikling af museets arbejde med inklusion og evne til at inddrage borgere og eksterne samarbejdspartnere i formidlingsprojekter

Sydvestjyske Museer har opbygget en tradition for brede og meget forskelligartede samarbejdsflader på formidlingsområdet. Den tradition skal fastholdes og mulige eksterne samarbejdspartnere eller borgerinddragende elementer skal derfor overvejes i alle kommende formidlingsprojekter.

Ad 6. Fortsat styrkelse af samarbejdet med ikke statsanerkendte museer i Esbjerg- og Fanø kommuner

Det er i Sydvestjyske Museers interesse at kulturhistorien fortælles på et kvalificeret grundlag af så mange som muligt. Museet vil derfor fortsætte sit arbejde med gennem samarbejds- og associeringsaftaler at stille sine faglige, formidlingsmæssige og markedsføringsmæssige ressourcer til rådighed for mindre private samlinger, hvis profil lægger sig op ad Sydvestjyske Museers indsamlings- og forskningsområde.

Ad 7. Nyindretning af udstillingsbygninger: Ribe

7.1. Quedens Gaard, Overdammen 10

Museet ejer en større bygningsmasse i midten af Ribe, karréen mellem Overdammen og Sortebrødregade. Museet har udarbejdet en masterplan, der i alt består af tre selvstændige projekter/museer. Den mest omfattende del udgøres af de trelængede renæssancebygninger samt bagbygning og Rosenhaven. Med omfattende ekstern finansiering skal bygninger renoveres, således at der kan skabes interessante udstillinger, der belyser udviklingen i Ribe fra 1500 og fremefter. Desuden skal der være plads til Skoletjenesten på Quedens og til frivillige. Desuden skal den populære Café Quedens renoveres og have et moderne produktionskøkken. Rosenhaven genskabes som en 1800-tals prydhave.

7.2. Jacob A. Riis Museum, Sortebrødregade 3

Danmarks mest betydningsfulde udvandrerskab, Jacob A. Riis (1849-1914), boede i Sortebrødregade 3, inden han i 1870 udvandrede til USA. Her blev han en betydningsfuld journalist og

socialreformator og betragtes som grundlæggeren af fotodokumentarisme. Ud over en omfattende renovering af bygningen skal museet vise, hvordan og hvorfor Riis blev så betydningsfuld. 1. salen vil desuden vise noget om dagligliv i Ribe i midten af 1800-tallet.

7.3. Heksemuseet, Sortebrødregade 5

Ribe var hjemstedet for en af den mest kendte hekseproces i Danmark, nemlig sagen mod Maren Spliid. I renæssancebygningen fra 1580 etableres et heksemuseum, som både fokuserer på den europæiske, den nationale og lokale historie omkring trolddomsprocesser og hekseforfølgelser med vægt på perioden 15-1700.

7.4. Museet Ribes Vikinger

I 1995 åbnede Museet Ribes Vikinger med to flotte permanente udstillinger om vikingetiden og middelalderen i Ribe. Selv om udstillingerne på mange måder stadig er spændende, har museets mange nye fund og viden samt nye digitale formidlingsformer gjort det aktuelt at skabe en fuldstændig nyindretning af de permanente udstillinger. Museet har udarbejdet et prospekt, som skal realiseres inden for de kommende fem år.

Ad 8. Nyindretning af udstillingsbygninger: Esbjerg

8.1. Realisering af Læringscenter for Holocaust og Folkedrab (Esbjerg Museum)

Med HSB og Myrthue (skoletjenesten) som drivende kræfter etableres et nationalt læringscenter omkring Holocaust og folkedrab. Det sker i tæt samarbejde med Nationalt Videncenter for Historie og Kulturarvsformidling, Nationalt Netværk af Skoletjenester, Dansk Institut for Internationale Studier samt UC Syddanmark. Centret skal være et didaktisk og pædagogisk laboratorium, hvor børn, unge og lærerstuderende kan arbejde med dilemmaer knyttet til Holocaust og folkedrab. Centret placeres på 2. sal på Esbjerg Museum, således at denne etage både rummer HSB, læringscentret og den kommende besættelsesudstilling.

8.2. Realisering af Besættelsesudstilling/Historisk Værksted (Esbjerg Museum)

I tæt samarbejde med Myrthue skal der på 2. sal på Esbjerg Museum etableres en permanent besættelsesudstilling/historisk værksted, som skal være et attraktivt sted for skoleklasser og turister at besøge. Skoletjenestens eksisterende besættelsessamling på Spangsbjergskolen udgør kernen i en nyopsætning.

8.3. Realisering af Pionermuseet (Esbjerg Museum)

I 2014 offentliggjorde museet planerne for en fuldstændig nyindretning af Esbjerg Museum, herunder et nyt navn, Pionermuseet. En fuld realisering vil give et særdeles spændende og medlevende billede af Esbjergs særlige udvikling og vil bl.a. også rumme et fremtidslaboratorium.

8.4. Etablering af Esehaven, Esbjerg

I karréen mellem Torvegade og Nørregade ligger de tre kulturformidlingsinstitutioner Esbjerg Hovedbibliotek, Esbjerg Byhistoriske Arkiv og Esbjerg Museum. Med planerne for Esehaven er visionen at skabe et stærkt kulturhus, hvor ikke kun de tre nævnte institutioner er med, men hvor

andre kunstarter samt frivillige og borgere kan mødes i mange sammenhænge. Esbjerg Kommune står i spidsen for udviklingsprojektet, som skal munde ud i både en fysisk sammensmeltning og en delvis organisatorisk sammensmeltning, således at der skabes en samlet meget stærk formidlings- og læringinstitution.

Ressourcer

En meget vigtig del af kvalitetssikringen i formidlingsopgaven er, at opgaverne løses af fastansatte medarbejdere på driftsbevilling. Det sikrer optimal udnyttelse af museets samlede faglige viden i udviklingsfasen og sikrer et konstant vidensflow i driftsfasen.

Enhed	Fastansatte på driftsbevilling
Formidling	3
Arkæologi	3
Historie	2
HSB	1
I alt	10

Antal fastansatte fordelt på enheder (medio 2015)

Sydvestjyske Museers formidling skal være præget af et højt fagligt niveau.

Det er derfor afgørende, at arkæologi- og historieenheden tillige med Historisk Samling fra Besættelsestiden sættes i stand til at afsætte ressourcer hos fastansatte på driftsbevilling til at løse formidlingsopgaver - både direkte fra enheden og som en del tværfaglige arbejdsgrupper.

For Formidlingsenhedens vedkommende er det afgørende, at fastansatte medarbejdere på driftsbevilling kan afsætte tid til at indgå i – eller lede udviklingsprojekter, der tager afsæt i strategien.

De ovenfor anførte fokusområder vidner om et meget højt ambitionsniveau, som kun kan indfries, såfremt der tilvejebringes yderligere ressourcer på personaleområdet.